

POSTANOWIENIE

9 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Aleksander Stępkowski

na posiedzeniu niejawnym 9 czerwca 2026 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa G.C. i J.C.
przeciwko Bank spółce akcyjnej w W.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej Bank spółki akcyjnej w W.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu
z 24 listopada 2025 r., I ACa 969/23,

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2) zasądza od Bank spółki akcyjnej w W. na rzecz G.C. i J.C. łącznie kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia niniejszego postanowienia Bank spółce akcyjnej w W. do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 24 listopada 2025 r. Sąd Apelacyjny w Poznaniu, w sprawie z powództwa G.C. i J.C. przeciwko Bank1 (obecnie: Bank) spółce akcyjnej w W. o zapłatę, na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu z

14 listopada 2022r., oddalił apelację (pkt I) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania (pkt II).

Wyrok został zaskarżony przez stronę pozwaną. Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania strona pozwana wskazała, że w sprawie występują istotne zagadnienia prawne oraz zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie kwalifikowała się do przyjęcia celem jej merytorycznego rozpoznania.

Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Konieczna selekcja skarg pod kątem realizacji tego celu odbywa się w drodze badania zasadności wniosku skarżącego o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Przesłanki pozytywnej weryfikacji tego wniosku określa art. 398⁹ § 1 k.p.c. Są nimi: (1) występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego; (2) istnienie potrzeby wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów; (3) nieważność postępowania lub (4) oczywista zasadność skargi. Dokonując tej weryfikacji, Sąd Najwyższy bada jedynie to, czy w sprawie zaistniała przynajmniej jedna z przesłanek uzasadniających wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania, nie zaś podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie

objęte podstawami kasacyjnymi, doniosłe z punktu widzenia rozstrzygnięcia sprawy i nierozstrzygnięte dotąd w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może się przyczynić do rozwoju prawa. Powołanie się przez skarżącego na takie zagadnienie wymaga jego sformułowania oraz uzasadnienia twierdzenia, że występuje ono w danej sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 28 listopada 2003 r., II CK 324/03, 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, z 13 lipca 2007 r., III CSK 180/07, 22 listopada 2007 r., I CSK 326/07, 26 września 2005 r., II PK 98/05, 10 maja 2019 r., I CSK 627/18). Zagadnienia przedstawione w skardze kasacyjnej nie spełniają powyższego kryterium.

Jako istotne zagadnienia prawne uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania wskazano pytanie, czy na etapie oceny możliwości obowiązywania umowy po usunięciu postanowienia abuzywnego dopuszczalne jest ustalenie treści umowy (stosunku prawnego) w zakresie, który był regulowany przez abuzywną normę, na podstawie art. 65 § 1 i 2 k.c. lub art. 56 k.c. w zw. z art. 41 ustawy - Prawo wekslowe lub art. 56 k.c. w zw. z art. 358 § 2 k.c. lub art. 56 k.c. w zw. ze wskazanymi w przypisie kilkudziesięcioma przepisami, z których *per iuris sive legis analogiam* wynikać ma, że w polskim prawie obowiązuje generalna norma, zgodnie z którą wartość waluty obcej określa się według kursu średniego NBP. W aktualnym orzecznictwie Sądu Najwyższego próby uzupełniania luki powstałej w wyniku stwierdzenia niedozwolonych postanowień umownych, w oparciu o przepisy art. 358 § 2 k.c., art. 41 Prawa wekslowego czy art. 65 k.c. zostały jednoznacznie odrzucone. W szczególności wskazano, że art. 358 § 2 k.c. dotyczy zobowiązań wyrażonych w walucie obcej, podczas gdy w przypadku kredytu indeksowanego waluta ta pełni jedynie funkcję miernika wartości. W związku ze zniesieniem obowiązującej wcześniej zasady walutowości, art. 358 § 2 k.c. w brzmieniu obowiązującym od dnia 24 stycznia 2009 r., wprowadzonym ustawą z dnia 23 października 2008 r. o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz ustawy – Prawo dewizowe (Dz.U. z 2008 r. Nr 228, poz. 1506), przepis ten umożliwił wyrażanie zobowiązań pieniężnych w walutach obcych. Jednak w orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje się, że art. 358 § 2 k.c. nie znajduje zastosowania do kredytów indeksowanych, w których waluta obca pełni wyłącznie funkcję przeliczeniową. W konsekwencji, przepis ten nie może stanowić podstawy

do uzupełniania luki powstałej po eliminacji abuzywnego mechanizmu przeliczeniowego w tego rodzaju umowach. Z kolei art. 41 Prawa wekslowego, na który powołuje się skarżący, odnosi się wyłącznie do przeliczeń sumy wekslowej w dniu płatności i nie reguluje mechanizmu ustalania kursu waluty w umowach kredytowych. Tym samym, przepis ten nie może stanowić podstawy do uzupełniania luki po klauzuli abuzywnej w konsumenckim stosunku prawnym (zob. powołane wyżej wyroki Sądu Najwyższego, również niepubl. jeszcze uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 15 maja 2025 r., I CSK 3415/23). Również w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, w szczególności w wyrokach z 3 października 2019 r., C-260/18, oraz z 16 marca 2023 r., C-6/22, podkreślono, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 sprzeciwia się uzupełnianiu luk w umowie wyłącznie na podstawie przepisów ogólnych, zasad słuszności lub zwyczajów, które nie mają charakteru dyspozytywnego. Niedopuszczalne jest również „naprawianie” klauzul abuzywnych poprzez ich wykładnię lub modyfikację, nawet jeżeli miałyby to służyć zachowaniu równowagi kontraktowej.

Inne wskazane we wniosku istotne zagadnienie prawne dotyczy tego czy oceniając możliwości dalszego obowiązywania umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego po usunięciu postanowienia abuzywnego zgodnie z prawem krajowym, należy brać pod uwagę stan prawny z dnia zawarcia umowy, dnia powstania sporu czy dnia orzekania. W orzecznictwie Sądu Najwyższego ugruntowany jest już pogląd, zgodnie z którym zarówno ocena niedozwolonego charakteru postanowienia, jak i konsekwencje wynikające z jego eliminacji, wymagają odniesienia do chwili zawarcia umowy. Zgodnie z uchwałą składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17 (OSNC 2019, nr 1, poz. 2), kwalifikacja postanowienia jako abuzywnego dokonywana jest na podstawie jego treści w kontekście stosunku prawnego ustalonego w momencie zawarcia umowy. Sankcja określona w art. 385¹ § 1 k.c. wywołuje skutek *ex tunc*, co oznacza, że postanowienie niedozwolone nie wywołuje skutków od chwili jego inkorporacji do treści kontraktu. W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 7 maja 2021 r., III CZP 6/21 (OSNC 2021, nr 9, poz. 56), przyjęto, iż eliminacja postanowienia abuzywnego może prowadzić do bezskuteczności całej umowy, jeżeli nie są spełnione przesłanki jej dalszego obowiązywania, w tym brak

możliwości zastosowania regulacji zastępczej oraz brak wyrażonej w sposób świadomy i swobodny zgody konsumenta na związanie postanowieniem niedozwolonym. W konsekwencji, skoro bezskuteczność danego warunku działa od chwili zawarcia umowy, to także wykonalność umowy po jego usunięciu należy oceniać według stanu prawnego obowiązującego w tej samej chwili (zob. też m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z 30 stycznia 2025 r., I CSK 602/24).

Kolejnym istotnym zagadnieniem prawnym uzasadniającym wniosek o przyjęcie do rozpoznania, było pytanie, czy w przypadku umowy kredytu indeksowanego do franka szwajcarskiego, która nie może obowiązywać po wyeliminowaniu z niej niedozwolonego postanowienia umownego, dochodzi do automatycznej substytucji tego postanowienia umownego normą dyspozytywną, o ile tylko zastosowanie środków krajowych zapewnia doprowadzenie do sytuacji jaka miałaby miejsce, gdyby umowa nie zawierała tego abuzywnego postanowienia. Jak już wskazano, w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że co do zasady nie można zastępować niedozwolonego postanowienia umownego odnoszącego się do sposobu określania kursu waluty obcej (w umowie kredytu indeksowanego czy denominowanego) innym sposobem określenia kursu waluty obcej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 14 lutego 2025r., II CSKP 1545/22, wyrok Sądu Najwyższego z 28 lutego 2025, II CSKP 1277/24).

Kolejne istotne zagadnienie prawne mające uzasadniać wniosek o przyjęcie do rozpoznania, dotyczyło tego czy art. 358 § 2 k.c. stanowi szczegółowy przepis dyspozytywny, który znajduje zastosowanie z mocy prawa (automatycznie) w miejsce abuzywnej Klauzuli Kursowej określającej sposób ustalenia kursu franka szwajcarskiego, na potrzeby operacji związanych z indeksowaniem przy wypłacie i przy spłacie kredytu. Ponownie należy podkreślić, że w najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi wątpliwości, że co do zasady wyłączona jest też możliwość zastąpienia niedozwolonego postanowienia umownego odnoszącego się do sposobu określania kursu waluty obcej (w umowie kredytu indeksowanego czy denominowanego) innym sposobem określenia kursu waluty obcej.

Kolejne istotne zagadnienie prawne mające uzasadniać wniosek o przyjęcie do rozpoznania, dotyczyło tego czy rozważając unieważnienie umowy o kredyt

indeksowany do waluty obcej na skutek uznania, że charakter niedozwolony mają postanowienia odsyłające do tabeli kursów (klauzula kursowa), należy mieć na względzie wyłącznie oświadczenie kredytobiorcy, czy badać również należy to, czy określone rozstrzygnięcie prowadzi do zrealizowania celu Dyrektywy 93/13. W orzecznictwie TSUE nie budzi wątpliwości, że niedozwolony charakter postanowień umownych może prowadzić do stwierdzenia nieważności umowy. Tak będzie zwłaszcza w razie abuzywności klauzul waloryzacyjnych zawartych w umowie kredytu, gdyż doprowadziłoby to nie tylko do zniesienia mechanizmu indeksacji oraz różnic kursów walutowych, ale również - pośrednio - do zaniknięcia ryzyka kursowego, które jest bezpośrednio związane z indeksacją przedmiotowego kredytu do waluty (zob. wyrok TSUE z 3 października 2019 r., C-260/18, Kamil Dziubak, Justyna Dziubak przeciwko Raiffeisen Bank International AG, wyrok TSUE z 14 marca 2019 r., C-118/17, Zsuzsanna Dunai przeciwko ERSTE Bank Hungary Zrt.). W orzecznictwie TSUE przyjmuje się również, że skoro warunkiem nieuczciwym jest warunek dotyczący ustalenia ostatecznej kwoty kredytu w walucie obcej, który sąd uznaje za określający główny przedmiot umowy w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, to utrzymanie rozpatrywanej umowy kredytu w mocy po usunięciu tego warunku nie wydaje się prawnie możliwe i to niezależnie od nieuczciwego charakteru innych warunków, takich jak te określające sposób przeliczania waluty na potrzeby spłaty (zob. postanowienie TSUE z 30 maja 2024 r., C-325/23, JF i OP przeciwko Deutsche Bank Polska S.A.). Z tej perspektywy nie budzi wątpliwości, że stwierdzenie nieważności umowy nie koliduje z celem Dyrektywy 93/13. Jednocześnie nie można przyjąć, by podstawą dla stwierdzenia nieważności przez sąd II instancji było samo oświadczenie kredytobiorcy.

Jeśli chodzi o przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. to skuteczne powołanie się na nią wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, ponadto określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy. Jeżeli natomiast podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie,

że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 15 października 2002r., II CZ 102/02, postanowienie Sądu Najwyższego z 28 marca 2007r., II CSK 84/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 11 stycznia 2008r., I UK 283/07, postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2008r., I CSK 111/08). Wniosek skarżącego nie spełnia powyższych wymogów.

Jako uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania ze względu na potrzebę wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych lub Sądu Najwyższego, wskazano konieczność określenia tego, które postanowienia charakterystyczne dla umów kredytu indeksowanych do franka szwajcarskiego są abuzywne, w przypadku stwierdzenia przez sąd, że uprawnienie banku do ustalania kursu franka szwajcarskiego narusza rażąco interesy konsumenta i jest niezgodne z dobrymi obyczajami. Konkretnie chodziło o to, czy abuzywna jest wówczas wyłącznie Klauzula Kursowa określająca sposób ustalenia wartości franka szwajcarskiego, czy też wszystkie postanowienia dotyczące indeksacji kredytu, tj. Klauzula Kursowa i Klauzula Ryzyka Walutowego stanowiąca, że wysokość zobowiązań z umowy kredytu zależna jest od zmiennej na przestrzeni obowiązywania umowy wartości waluty obcej. W najnowszym orzecznictwie Sądu Najwyższego nie budzi też wątpliwości, że brak jest też jakichkolwiek podstaw do rozdzielenia postanowień dotyczących przeliczania waluty obcej na złote polskie i dokonywania ich odrębnej oceny prawnej (zob. wyrok Sądu Najwyższego z 20 lutego 2023 r., II CSKP 809/22, wyrok Sądu Najwyższego z 29 listopada 2023 r., II CSKP 1460/22).

Z przytoczonych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.). O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 § 1 w związku z art. 108 § 1, art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. w zw. z § 2 pkt 7, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (tekst jedn. Dz.U. z 2026 r., poz. 215).

Aleksander Stępkowski

(Ł.W.)

[r.g.]